

Nyfeministisk tenkning – min livskompetanse

– Søstersolidaritet, likeverd og frihet er honnørord for meg. Begrepene har vært retningsgivende for livet mitt fra tidlig ungdom til jeg nå skriver min feministhistorie. Feminisme er likeverd som menneske uansett kjønn.

Synnøve Torgersen i 1980, kledd i feministfargen lilla.

Jeg er født i 1946, og jeg er nyfeminist. Jeg tror at den første inspirasjonen til ønsket om å bli ei selvstendig kvinne, fikk jeg i min barndom. Jeg hadde en trygg og god oppvekst. Mor var husmor, far var sjømann, jeg er eldst av to søsken.

Fakta: Om forfatteren Synnøve Torgersen

Synnøve Torgersen er født i 1946. Hun er bosatt i Trondheim hvor hun har vært nyfeminist siden 1971. Hun har arbeidet som sekretær, som sosionom og som leder i offentlig administrasjon og forvaltning, samt i spesialisthelsetjenesten innen psykisk helsevern. Synnøve har vært lokalpolitisk aktiv i Venstre og i kvinnepolitikk.

Fortellingen er en del av prosjektet Nyfeminister forteller med personlige historier av kvinner som gikk inn i nyfeministbevegelsen på 1970-tallet.

Nyfeminister forteller er et samarbeid mellom Rita Bjørnulf, Tonje Kolle, Kirsten Waarli og Margrete Wiig.

Kontakt: nyfeministene@gmail.com

Min mor

I ettertid har jeg sett at det var min mor som inspirerte meg til selvstendighet. Min familie brukte ikke ordet «selvstendig» da jeg var liten. Tror jeg opplevde selvstendighet i praksis ved at min mor administrerte og forvaltet vårt familieliv mens far var til sjøs. I flere år var han bortreist mange måneder i året. Mor klarte det utmerket. Hun var hjemmearbeidende sydame på 1950-tallet, og gikk ut i ulike roller i arbeidslivet da vi barna klarte å ta vare på oss selv etter skoletid.

Mor var aktiv i frivillighetsarbeid, og hadde hele livet ei «syforening» som var ei sterk og god venninnegruppe. Dagliglivet for mor og barn ble selvfølgelig berørt når sjømannen kom hjem. To voksne som skulle bestemme og beslutte, det ble to selvstendige ledere i familien. I tillegg til mye glede over endelig å være samlet, kunne det nye hverdagslivet bli utfordrende for både voksne og barn.

Brytningstid

Jeg opplevde 1960- og begynnelsen av 1970-tallet som ei brytningstid. Ikke bare for meg som var i tenårene og ung voksen, men det var ei brytningstid i samfunnet. Det var protester og nye strømninger i kulturlivet, i litteratur, musikk, og film, i politikken og samfunnet generelt. De nådde

universitet og andre utdanningsinstitusjoner. Vi merket den nye tiden i Norge, i Europa, på det amerikanske kontinent og i verden for øvrig. Det kunne kjennes ut som et trykk, et trykk om å forandre og protestere mot etterkrigstidas politikk, blant annet med heftige protestbølger mot Vietnamkrigen. 1968-opprørene var i gang.

“

Etter noen år tok jeg tilbake pikenavnet mitt, det kjentes som å «komme hjem».

Etter gymnaset arbeidet jeg i bank, tok videre skolegang og reiste til utlandet på egen hånd før jeg flyttet tilbake til hjembyen. Jeg jobbet som sekretær, og jeg meldte meg inn i et politisk parti, jeg ønsket å vite mer om de politiske prosessene generelt. Jeg giftet meg i 1970. Gifte venninner hadde alle tatt mannens etternavn. Jeg gjorde også det. Etter noen år tok jeg tilbake pikenavnet mitt, det kjentes som å «komme hjem».

Den nye kvinnebevegelsen

Jeg kom inn i mer organisert feministbevegelse, som vi kalte den nye kvinnebevegelsen, da jeg flyttet til Bodø i 1971. Vi ble en venninneflokk som ble fascinert av den nye kvinnebevegelsen som vi hadde lest om. Vi engasjerte oss som gruppe, men uten noen tilhørighet til verken de to nye kvinnebevegelsene, nyfeministbevegelsen og Kvinnefronten, eller i de tradisjonelle kvinneforeningene i Bodø.

Vi ønsket at den nye kvinnebevegelsen skulle bli synlig i Bodø, og kontaktet paraplyorganisasjonen for kvinneforeninger, Bodø kvinneråd. Vi var hjertelig velkomne til å informere om vår gruppe. Vi møtte erfarne, interessante og interesserte kvinner som lyttet til oss, orienterte om sin virksomhet og ønsket oss velkomne inn i dette mangfoldet.

Målbevisst kvinnepolitisk arbeid

Kvinnegruppa vår engasjerte seg i diskusjoner om likestilling og likelønn, natur- og miljøvern, nei til atomvåpen med mer. Vi var interessert i kommunens utbygging av barnehager og i boligbygging. Vi engasjerte oss i en byggesak hvor nye boliger var planlagt med kjøkken uten dagslys. Vi oppfattet dette som en sak for kvinnegruppa. I møte med byggesakskontoret viste vi til rapporter som dokumenterte hvor viktig dagslys er for helsa. Planene ble endret i henhold til våre merknader.

Kommunevalget i 1971 var en stor inspirasjonskilde til å jobbe mer målbevisst politisk og kvinnepolitisk. Kvinnekuppet i kommunevalget var synlig i flere kommuner, også i Bodø.

I min forståelse av ordet feminist er likeverd og verdighet viktige rettesnorer. Feminisme er likeverd som menneske uansett kjønn. Verdighet er essensielt i det private og i det offentlige rom.

Min kvinnepolitiske og samfunnspolitiske interesse generelt var og er fortsatt knyttet til blant annet ledelse. Hvordan vårt dagligliv blir ledet, ledelse i arbeidslivet, ledelse i samfunn og samfunnsinstitusjoner. Jeg tok derfor brevkurs i Arbeidslivets psykologi og sosiologi samt kurs i miljøvern i regi av Handelshøyskolen i Bergen.

Nyfeminist i Trondheim

I 1974 flyttet jeg til Trondheim, her bor jeg fortsatt. Jeg etablerte meg med bolig og jobb og funderte på om jeg skulle melde meg inn i Nyfeministene eller Kvinnefronten. Jeg hadde lest, muligens i Sirene, at det fantes en nyfeministorganisasjon i Trondheim.

Da Nyfeministene annonserte at de skulle ha et møte i Studentersamfunnet, gikk jeg dit. Kvinnene satt inndelt i grupper. Under møtet rakk jeg opp hånda, presenterte meg, og lurte på om det var ei gruppe som hadde plass til meg. Det var det. Jeg ble nyfeminist i gruppe 11. Der har jeg vært siden.

Søstersolidaritet og bevisstgjøring

To setninger har vært viktige og inspirert meg til å delta i den nye kvinnebevegelsen og for at jeg valgte å knytte meg til Nyfeministene. Den ene leste jeg på en vegg: «Tamme fugler snakker om å fly. Ville fugler flyr». Den andre leste jeg i Sirene: «Vi er klar over at ikke alle kvinner føler seg undertrykt, ingen føler seg undertrykt før de har en drøm – en visjon om noe bedre.»

Begrepet søstersolidaritet har vært et grunnleggende begrep i min nyfeminisme, mens bevisstgjøring var selve stikkordet for det grunnleggende i nyfeministbevegelsen. Jeg måtte lære mer om meg selv, forstå meg selv bedre før jeg ble klar til å gå ut i verden med våre feministiske idéer og tiltak. Bevisstgjøringen gjennomsyret livet i hverdag og fest. Jeg oppfattet at jeg – og gruppa – brukte denne nye bevisstheten på hjemmearenaen, i arbeidslivet og i studielivet. Utgangspunktet for bevisstgjøring er at vi har en trygg arena for utfoldelse av nye tanker. Jeg var heldig, gruppa mi ble en arena for tanker, for usikkerhet, for støtte og oppmuntring, for latter, for gråt. Det ble ei gruppe for utvikling av en selv og for utadrettet virksomhet. Litteraturen var til stor inspirasjon i bevisstgjøringen. Boka *Getting Clear* av Anne Kent Rush (1973) ble nærmest ei lærebok for kvinner i selvutvikling og bevisstgjøring. Skjønnlitteratur av blant annet Simone de Beauvoir, Marilyn French, Susanne Brøgger, Märtha Tikkanen ble lest og diskutert. Mer om dette

kan leses i *Nyfeministene i Trondheim – Søsterskap i storm og lilla* av Berit Nicolaisen, Solveig Gaupset og Hjørdis Kaul (2020).

Kampsaker for kvinners likeverd og verdighet

Jeg fødte barn og var student på slutten av 1970-tallet og begynnelsen av 1980-tallet. Jeg har arbeidet full tid hele arbeidslivet. Når ikke privatlivet krevde hele min oppmerksomhet, har jeg deltatt i mange kampsaker.

Kampsaker for meg er saker som er meget viktige og må løses snarest. Fra 1970-tallet har kampen for selvbestemt abort vært en slik sak. Den er viktig for kvinners likeverd og verdighet. Viktig for å bedre levekår for kvinner. Det trengtes en snarlig løsning på 1970-tallet. Jeg protesterte 8. mars, meldte meg ut av statskirka på grunn av biskop Per Lønnings abortsyn i 1975, og deltok i en aksjon ved aktivt å hindre de to prestene Børre Knudsen og Ludvig Nessa da de på 1980-tallet med «blodige» dukker i armene ville inn en sykehusavdeling for kvinner som skulle ta abort eller var nyopererte. I 2014 var vi tre nyfeminister som skrev kronikken «Strikkepinner og fastleger» på bakgrunn av regjeringens ønske om å innføre begrensninger i selvbestemt abort ved å gi fastleger rett til å reservere seg mot å henvise til abort.

En annen viktig sak var kampen for å opprette krisetelefonen for mishandlede og voldtatte kvinner i Trondheim. Saken var initiert av Nyfeministene. Kampen ble også tatt i bystyret av de kvinnelige medlemmene gjennom et kvinnesamarbeid på tvers av partitilhørighet. Opprettelsen av Kvinnekontoret var en kampsak gjennom et samarbeid mellom nyfeminister og andre kvinneorganisasjoner.

Mitt første 8.-marstog gikk jeg i Bodø. I Trondheim deltok jeg i det årlige toget med saker som økt svangerskapspermisjon, økt barnehagedekning, opprettelse av skolefritidstiltak, arbeidet for bedre pensjon for hjemmearbeidende kvinner slik at de unngikk å bli minstepensjonister, samt en gjennomgående sak: lik lønn for likt arbeid.

Alltid nyfeminist

Den regelmessige møteaktiviteten i gruppe 11 ble avsluttet rundt 1979/1980. Noen flyttet fra Trondheim, livssituasjonen endret seg, barn, familieforhold, jobb og utdanning krevde oss. I tillegg var det mindre aktivitet blant nyfeministene på landsbasis. Noen kamper var vunnet, tiltak var satt i gang og etablerte tiltak skulle utvikles videre. For min del så jeg at det var tid for andre å ta over og gå videre, utvikle tiltakene og engasjere seg i feministsaker.

Synnøve Torgersen i 2020, fortsatt kledd i feministfargen lilla.

Vi som hadde vært med i gruppe 11, kjenner fortsatt på gruppetilhørighet. Vi møtes ikke jevnlig, men vi har et forhold til hverandre. Dette blir beskrevet i *Nyfeministene i Trondheim – Søsterskap i storm og lilla*. Vi har stort sett møttes i 8. mars-tog og andre arrangementer den dagen. Vi husker på hverandre, har feiret bursdager og har reist på noen hytteturer sammen. Vi snakker fortsatt om «gruppa mi». Flere av oss var aktiv i planleggingen og gjennomføringen av 50-årsjubileet til Nyfeministene i Trondheims i september 2021.

Vi har mye til felles i fortiden, vi har kjempet sammen i egne og felles kamper. Vi har ledd mye sammen, vi har deltatt i hverandres livsreiser, og ikke minst: Vi alle er glade og stolte over at vi fortsatt kaller oss NYFEMINISTER.

Jeg heier på dem som vil ta idéene videre.

Jeg tror at nyfeministisk tenkning har vært – og fortsatt er – viktig basiskompetanse for meg i min forståelse av livet. Nyfeministisk forståelse og tenking har vært og er viktig i mitt privatliv, i mitt tidligere arbeidsliv, i mitt sosiale hverdagsliv og også i mitt syn på dagens samfunn i Norge og utover landets grenser. Jeg ser at det fortsatt er bruk for feministiske perspektiv i samfunnsutviklingen, nasjonalt og internasjonalt. Jeg er svært glad for min aktive tid som nyfeminist, og jeg heier på dem som vil ta idéene videre.

NYFEMINISTER FORTELLER

Av Synnøve Torgersen, 2023

Last ned | Del

Meldinger ved utskriftstidspunkt 23. oktober 2026, kl. 00.51 CEST

Det ble ikke vist noen globale meldinger eller andre viktige meldinger da dette dokumentet ble skrevet ut.